

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej CSc. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v právnej veci navrhovateľky: NTKC, Vietnam, t.č. PT G., proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra SR, Migračný úrad**, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. ČAS:MU-2109-19/PO-Ž/2006 zo dňa 6. februára 2007, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 10 Saz 5/2007-31 zo dňa 20. júna 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 10 Saz 5/2007-31 zo dňa 20. júna 2008 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. ČAS:MU-2109-19/PO-Ž/2006 zo dňa 6. februára 2007, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia (ďalej len zákon o azyle) navrhovateľke neudelil azyl na území Slovenskej republiky, podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle navrhovateľke neposkytol doplnkovú ochranu a súčasne podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle rozhodol, že u navrhovateľky neexistuje prekážka administratívneho vyhostenia do Vietnamu podľa § 58 ods. 1

a 2 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o pobyte cudzincov).

Krajský súd sa stotožnil so záverom odporcu, že u navrhovateľky neboli splnené podmienky pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky a rozhodnutie odporcu o neudelení azylu je vecne správne a v súlade s ustanovením § 13 ods. 1 zákona o azyle.

Podľa krajského súdu v prejednávanej veci v správnom konaní odporca dostatočne zistil skutkový stav vo veci, vysporiadal sa so všetkými skutočnosťami uvádzanými navrhovateľkou počas azylového konania a stotožnil sa so záverom odporcu, že v prípade navrhovateľky nebola preukázaná opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine tak, ako to vyplýva zo Ženevského dohovoru z roku 1951 o postavení utečencov a zo zákona o azyle.

Krajský súd uviedol, že odporca postupoval správne, ak po zvážení skutkového stavu nenašiel dôvod ani pre udelenie doplnkovej ochrany navrhovateľke podľa § 13a zákona o azyle, pretože nepovažoval navrhovateľkine dôvody za dôvody, pre ktoré by bola navrhovateľka v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavená reálnej hrozbe vážneho bezprávia v zmysle § 2 písm. f) zákona o azyle.

Odporca nezistil žiadne skutočnosti, pre ktoré by navrhovateľke v súvislosti s týmito dôvodmi hrozilo nebezpečenstvo prenasledovania v prípade jej návratu do Vietnamu. Preto možno podľa krajského súdu predpokladať, že ani po návrate do krajiny pôvodu jej žiadne prenasledovanie nehrozí, prípadne nehrozí jej, že by mala byť mučená alebo podrobená krutému, neľudskému, či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie. V odvolaní navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu navrhla zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Navrhovateľka namietala, že krajský súd neprihliadol na vážnosť politickej situácie vo Vietname. Uviedla, že nesúhlasí s ideológiou vládnucej Komunistickej strany Vietnamu (KSV), ktorá má v rukách všetku politickú moc a ktorej vládnuce postavenie je zakotvené priamo v ústave. Za akékoľvek vyjadrenie politických názorov, ktoré sa nezlučujú s ideológiou KSV jej vo Vietname hrozí šikanovanie, zatknutie a väznenie v krutých a neľudských podmienkach. Krajskému súdu vyčítala, že vôbec nezohľadnil jej problémy v krajine pôvodu, neskúmal, či odporca dostatočne prešetril otázku, či štátne orgány v krajine jej pôvodu poskytujú obetiam prenasledovania adekvátnu ochranu.

Navrhovateľka súdu vyčítala, že nevenoval náležitú pozornosť výroku týkajúceho sa jej administratívneho vyhostenia do štátu, kde by bola ohrozená jej bezpečnosť, vyjadrila obavu, že v prípade návratu bude umiestnená do T. na prevýchovu a vystavená krutému a neľudskému zaobchádzaniu.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky vyjadril tak, že navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny. O tom, že v prípade navrhovateľky sa jedná o ekonomickú migráciu, nasvedčuje aj to, že prvé dve žiadosti zakladala na ekonomických dôvodoch. Jej tvrdenia ohľadne údajných problémoch v krajine pôvodu, ktoré udávala v poslednej žiadosti zostali podľa odporcu vo všeobecnej rovine. Pokiaľ išlo o nové údaje týkajúce sa jej mena a dátumu narodenia, ktoré dodatočne odporcovi oznámila (listom zo dňa 29.07.2008), tieto podľa odporcu znižujú celkovú dôveryhodnosť výpovede navrhovateľky a potvrdzujú správnosť záverov odporcu. Nepriaznivé sociálno-ekonomické podmienky podpreté prehlásením navrhovateľky o možnosti jej prenasledovania v krajine pôvodu nie sú podľa odporcu dôvodom na udelenie azylu, resp. doplnkovej ochrany.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 3 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 11. septembra 2008 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa § 8 písm. a) zákona o azyle (v znení účinnom do 31.decembra 2007) ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných **alebo** náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd (písm. b/).

Podľa § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí (ods.1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods.2).

Ministerstvo udolí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udolí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods.4).

Podľa § 13 ods. 1 ministerstvo neudolí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa §13c ods. 1 ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu; ak ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu, nepredlíži doplnkovú ochranu alebo zruší doplnkovú ochranu, okrem zrušenia doplnkovej ochrany podľa § 15b ods. 1 písm. d), vo výroku rozhodnutia tiež uvedie, či existuje prekážka administratívneho vyhostenia podľa osobitného predpisu. 9a)

Podľa § 58 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bol ohrozený jeho život z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie, alebo v ktorom by mu hrozilo mučenie, kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, alebo trest. Rovnako nemožno cudzinca administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom mu bol uložený trest smrti alebo je predpoklad, že v prebiehajúcim trestnom konaní mu takýto trest môže byť uložený.

Cudzinca nemožno administratívne vyhostiť do štátu, v ktorom by bola ohrozená jeho sloboda z dôvodov jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine alebo pre politické presvedčenie; to neplatí, ak cudzinec svojím konaním ohrozuje bezpečnosť štátu, alebo ak bol odsúdený za obzvlášť závažný trestný čin a predstavuje nebezpečenstvo pre Slovenskú republiku (ods. 2).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine,

prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR, o neposkytnutí doplnkovej ochrany a rozhodnutie o tom, že neexistuje prekážka jeho administratívneho vyhostenia podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území Slovenskej republiky nepreukázaním opodstatnenosti obáv z prenasledovania z rasových, národnostných, náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, tak ako to vyplýva zo Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (Lexikón zemí 2003, Správa o dodržiavaní ľudských práv za rok 2005 vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu MZV USA zo 6.marca 2006), z ktorých stručne popísal spoločensko-politickú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na posúdenie žiadosti navrhovateľky o udelenie azylu a na možné riziká návratu navrhovateľky do krajiny pôvodu.

Z obsahu administratívneho spisu (zo zápisnice z ústneho pohovoru so žiadateľkou zo dňa 6.decembra 2006) vyplynulo, že navrhovateľka ako dôvod odchodu z krajiny pôvodu uviedla nedodržiavanie ľudských práv v krajine pôvodu. Na otázku prečo v predchádzajúcich dvoch azylových konaniach uvádzala sociálno-ekonomické dôvody žiadosti, navrhovateľka uviedla, že sa bála, že bude vrátená do Vietnamu. Na otázku čoho sa obáva v prípade návratu do krajiny pôvodu, uviedla, že pravdepodobne bude poslaná do nejakého T. na prevýchovu.

Je teda zrejmé, z akých dôkazných prostriedkoch pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru,

že odporca riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporca vychádzal pri svojom rozhodovaní o tom, či u navrhovateľky existujú dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 a § 10 zákona o azyle, resp. dôvody pre udelenie doplnkovej ochrany.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav vecí podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Pokiaľ teda odporca dospel k záveru, že dôvody navrhovateľky, pre ktoré žiadala udeliť azyl na území Slovenskej republiky nemožno považovať za relevantné pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky a navrhovateľke azyl neudelil, nepochybil, a krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporcu z týchto dôvodov za zákonné.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Primárnym dôvodom neudelenia azylu navrhovateľke bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. S takýmto záverom bolo potrebné súhlasiť. Navrhovateľka požiadala o udelenie azylu po tretí krát, pričom v predchádzajúcich konaniach sa odvolávala na nepriaznivé sociálno-ekonomické dôvody odchodu z krajiny. Pre posúdenie žiadosti navrhovateľky bolo síce potrebné vychádzať z dôvodov, ktoré uviedla v zápisnici zo dňa 06.12.2006, tieto však pre ich všeobecný charakter nebolo možné považovať za relevantné nie len pre udelenie azylu, ale ani pre poskytnutie doplnkovej ochrany.

Podľa odvolacieho súdu záver odporcu o tom, že navrhovateľka nenaplnila podmienky pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle je vecne správny a krajský súd nepochybil, keď jeho rozhodnutie potvrdil.

Vo vzťahu k druhej forme medzinárodnej ochrany, a to doplnkovej ochrane, odvolací súd uvádza, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelenie či neudelenie doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z ktorých je potrebné vychádzať.

V predmetnej veci neboli ani podľa odvolacieho súdu zistené závažné a potvrdené dôvody pre bezprostrednú a reálnu hrozbu vážneho bezprávia, tak ako je definované v ustanovení § 2 písm. f) zákona o azyle, pričom v podrobnostiach na správny záver odporcu uvedený v jeho rozhodnutí odkazuje.

Odvolací súd k záveru, že odporca aj v tej časti rozhodnutia, ktorou rozhodol o tom, že u navrhovateľky neexistuje prekážka administratívneho vyhostenia do Vietnamu podľa § 58 ods. 1 a 2 zákona o pobyte cudzincov náležite zistil skutkový stav a správne naň aplikoval citované ustanovenia zákona o azyle. Najvyšší súd Slovenskej republiky v podrobnostiach na tento správny záver odkazuje. Je potrebné tiež zdôrazniť, že existenciu prekážky vyhostenia podľa osobitného predpisu posudzoval odporca správne nie k dobe, kedy navrhovateľka krajinu opustila, ale k dobe svojho rozhodnutia a v postupe odporcu a jeho záveroch nezistil odvolací súd žiadne pochybenie.

Odvolacie námietky navrhovateľky neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, ktorý rozhodnutie odporcu potvrdil. Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za dôležité zdôrazniť, že navrhovateľka v priebehu administratívneho konania žiadnym spôsobom individuálne neidentifikovala svoje konkrétne problémy v krajine pôvodu, nešpecifikovala žiadne okolnosti, ktoré by predstavovali možné riziko návratu do krajiny pôvodu, preto jej odvolacie námietky vyhodnotil Najvyšší súd Slovenskej republiky za nedôvodné a nespôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Rozhodnutie odporcu o neudelení azylu, doplnkovej ochrany a rozhodnutí o tom, že u navrhovateľky neexistuje prekážka jej administratívneho vyhostenia podľa osobitného zákona bolo potrebné považovať za zákonné, preto odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 OSP.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 1 OSP a § 246c OSP tak, že navrhovateľke, ktorá nemala úspech vo veci právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 11. septembra 2008

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová